

Z Turnaje mladých fyziků k vědeckým objevům

V hezkém, konečně jarním prostředí Kostelce nad Černými lesy jsme byli nedávno svědky jedné ze snah Akademie věd o vyhledávání vědeckých talentů mezi mládeží. Fyzikální ústav AV ČR se tam spolu s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Jednotou českých matematiků a fyziků a časopisem *Rozhledy matematicko-fyzikální* podílel ve dnech 17. a 18. dubna 1996 na pořádání 9. republikového finále Turnaje mladých fyziků. Pětičlenná družstva tří gymnázií – z Pardubic, Nové Paky a z Prahy – se vzájemně potýkala v přesně určených a dodržovaných časových limitech jako řešitelé zadaných úloh i jako jejich oponenti a recenzenti. Nejzajímavější byly diskuse referentů, oponentů i recenzentů v angličtině i v češtině, souhrnně charakterizované jak neúprosností k některým nepřesnostem, tak ohleduplností i pochvalou za nejlepší pasáže referátů. Zvítězilo **družstvo pražského Gymnázia Zborovská** ve složení: Karel Výborný - kapitán, Michael Prouza, Petr Holzhauser, Hynek Němec a Tomáš Ostatnický, vedené **RNDr. Zdeňkem Kluberem, CSc.**

Bodově veřejně posuzovala výkony soutěžících hodnotící komise, vedená doc. Ing. Ivanem Štollem, CSc., který celé zápolení ocenil slovy: "Turnaj mladých fyziků zaujímá zvláštní místo mezi studentskými fyzikálními soutěžemi. Nejde ani tak o konkrétní výsledek zadané úlohy, jako spíše o přístup, metodiku, fyzikální kulturu a schopnost prezentovat a obhajovat vlastní řešení. Přitom je to typicky týmová záležitost a blíží se nejvíce atmosféře fyzikálních vědeckých konferencí. Z tohoto hlediska je možno říci, že letošní ročník turnaje, kde ve finále soutěžili studenti gymnázií Zborovská – Praha, Nové Paky a Pardubic, byl vyrovnaný, studenti plyně a zasvěceně diskutovali složité fyzikální problémy hlavně v angličtině. Přejme si, aby se taková mladí nadaní fyzici tomuto oboru dále věnovali a nacházeli u nás odpovídající uplatnění," uvedl doc. Ing. Ivan Štoll, CSc.

Ing. Jiří Hlinka, PhD, který při vyhlášení výsledků zastupoval Fyzikální ústav AV ČR, vyslovil názor, že Turnaj mladých fyziků je pro mnohé studenty přitažlivější než Fyzikální olympiáda. Díky nápaditým a náročným úlohám, týmové práci i systému obhajoby, kdy studenti na sebe berou střídavě roli obhájce, oponenta a recenzenta, získává totiž finále i charakter napínavé strategické hry. Veřejná obhajoba výsledků v anglickém jazyce přináší nenahraditelné zkušenosti a je dobře, že je účastníci získávají už na gymnáziu. Organizátorům soutěže bylo jistě největší odměnou pozorovat zápal a radost, s jakou studenti diskutovali o svých výsledcích, jak při oficiálním finále, tak po něm. Vedení Fyzikálního ústavu AV ČR tedy podporou Turnaje mladých fyziků investuje dobře. Dokážeme ale vytvořit takové podmínky, aby účastníci turnaje zůstali u fyziky i nadále? – uzavřel kratičké zamyšlení nad soutěží Ing. Jiří Hlinka, PhD.

Na závěr ještě slova kapitána vítězného družstva z pražského Gymnázia Zborovská: "Soutěžilo se nám rozhodně dobře. Konkurence v několika uplynulých letech stoupá a tím i hodnota a úroveň turnaje. Děkuje oponentům i protivníkům za výbornou atmosféru."

-hzk-

Spolupráce AV ČR a CEFRES

Z podnětu CEFRES (Centre Français de Recherche en Sciences Sociales à Prague – Francouzský ústav pro výzkum ve společenských vědách v Praze) a Akademie věd ČR se ve dnech 29. – 31. března 1996 uskutečnila ve vile Lanna konference smíšených komisí historiků, které se účastnili odborníci z České republiky, Slovenska, Polska, Německa a z Francie. Proběhla rozsáhlá výměna názorů na aktuální otázky současné historie i nedávné minulosti, na politické i historické aspekty sousedství států střední Evropy z hlediska evropské perspektivy.

Tohoto významného vědeckého setkání v oblasti společenských věd se za české historiky zúčastnil mj. prof. Dr. Jan Křen, ředitel Institutu mezinárodních studií a doc. Dr. Vilém Prečan, ředitel Ústavu pro soudobé dějiny. Při zahájení promluvil předseda AV ČR prof. Ing. Rudolf Zahradník, DrSc., který ocenil význam setkání. Konference přispěla k vyjasnění stanovisek v otázkách, stojících v popředí zájmu nejen vědeckých pracovníků, ale i občanů této země a jejích sousedů. Dr. Françoise Mayer, ředitelka CEFRES, zdůraznila význam spoluprá-

ce svého ústavu s Akademií věd ČR, která se datuje od založení CEFRES v roce 1991, je významným přínosem k mezinárodní vědecké spolupráci a představuje svým dílem i přínos k vzájemnému pochopení minulosti a porozumění přítomnosti jako východiska pro budoucí evropské soužití na nové úrovni.

-sd-

2. mezinárodní seminář "Euler and Navier - Stokes Equations"

Ústav termomechaniky AV ČR spolu s Fakultou strojní ČVUT, Matematicko-fyzikální fakultou UK a Technische Universität Dresden uspořádaly ve dnech 3. – 5. dubna 1996 v Praze 2. mezinárodní seminář "Euler and Navier - Stokes Equations". Přednášky byly zaměřeny na teorii, numerické řešení a praktické aplikace uvedených rovnic, které představují základní bilanční rovnice mechaniky tekutin. Semináře se zúčastnilo celkem 59 účastníků. Přednášeli: prof. P. Fraunig z univerzity v Toulonu, prof. D. Kröner z univerzity ve Freiburgu, prof. E. von Lavante z univerzity v Essenu, prof. T. Sonar z Institut für Strömungsmechanik DLR Göttingen, prof. G. Warnecke z univerzity v Magdeburgu, dr. G. Zhou a dr. R. Becker z univerzity v Heidelbergu a prof. M. Feistauer z MFF Univerzity Karlovy v Praze. Semináře se zúčastnili studenti doktorandského studia oboru aplikovaná mechanika na Fakultě strojní ČVUT a v Ústavu termomechaniky AV ČR.

-př-

Využití nových metod k manipulaci a identifikaci rostlinného genomu ve šlechtění rostlin

17. dubna t.r. proběhl za účasti 124 odborníků v Olomouci celodenní seminář, jehož cílem bylo seznámit šlechtitele s výsledky a perspektivami biotechnologicky orientovaného či alespoň využitelného výzkumu, vedeného na pracovištích Ústavu experimentální botaniky a Ústavu molekulární biologie rostlin AV ČR i na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého. Těžištěm bylo poskytnutí teoretického výkladu i praktických zkušeností: v technikách indukce mikrosporiální a prašnickové embryogeneze hospodářských plodin při získávání haploidního a polyhaploidního materiálu, ve využití průtokové cytometrie v karyologických analýzách, v molekulárních metodách diagnostiky chorob i stanovení odrůdové identity, ve využívání genetické transformace pro získání rezistence k chorobám a škůdcům.

Seminář měl několik sympatických rysů. Byl pořádajícími organizacemi – Ústavem experimentální botaniky AV ČR, Katedrou buněčné biologie a genetiky Přírodovědecké fakulty UP i Svazem šlechtitelů ČR – dobře připraven a shromáždil překvapivý počet téměř stovacetí účastníků. Přednášející v převážné většině respektovali účel semináře

